

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " — "
Egy órá 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MOR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bő yodj mán-
den külön beigtatásért 30 kr.

Lelkiismeret.

Azt mondják, hogy a lelkiismeret, mindenki tettei felett, a legigazabb — tehát legilletékesebb bírő. Ez megdönt-hetetlen igazság, a szabad akaratú, személys erkölcsi felfogás és érzésből származó cselekvést illetőleg. De társadalmi szempontból, amelynek szorosan megszabott törvényei, tehát kötött morálja van: a lelkiismeret bírői joga is kötött, ti: a ki a társadalmi törvények tiszteletben tartására és alkalmazására kötelezettséget vállal — ezen kötelezettségnek tartozik is megfelelni és ez határozza a lelkiismeretet, hogy helyeseljen és megnyugtasson; ellenesetben vádoljon és nyugtalanítson.

Ez alatt a kötelező szabály alatt áll egy jog-államnak minden polgára; de áll különösbbe egy alkotmányos államban a Kormány, ha az egy tisztán választott képviselő többségéből törvényes gyakorlat szerint időnként kikélt államképviselő; áll maga a képviselőház és ennek minden tagja; mert hiszen nemcsak az az örök-elv: «a haza minden előtt» köti le őket általában, hanem egyenként is ezt vallják, erre esküsznek hallgatólag, — erre kötelezik el magukat nyilvánosan, a választók megnyerésére szánt program-beszédjükben, amely részükéről választóik részére kiszolgáltató szerződés kötelező hatályával bír, mindaddig, míg az így nyert megbízatás ideje tart.

Magyarország közjogi ellenzéke a mi parlamenti életünkben egyedül az, amelyet a lelkiismeret vádlása nem nyugtalanít, amely felemelt fővel állhat és áll szembe egy roppant kormányparti többséggel, szemére vetve ennek, hogy mind feje, mind tagjai, honpolgári kötelességökkel ellentétben, nem becsülték meg, sőt elvetették hazájuk, nemzetök érdekét, amidőn idegen érdeknek, egy éppen államuk függetlenségével ellenkező, szinte négyszázad óta kísértő öszbirodalmi eszmének kiszolgáltatták azt, hclott a magyar állam benső konszolidációját keltene, téveszthetetlenül szemök előtt tartaniok ez ország erkölcsi és anyagi erejének megtakarításával, emelésevel és ehelyett e szükséges és követelő czélu erőket legalább is eltékozzolják; mert minden teher, melyet Magyarország független államiságának hátrányára, vagy csak hátráltatására működő idegen, — vagy épen ellenséges érdek kielégítésére e nemzet vállára vesznek, eltékozzol vagyon; több annál: kormányesztelenség, a Haza iránti fogadott honatya kötelességről könnyelmű elfelejtkezés; több: a hatalom magasztán megmaradhatásért: önző, czélzatos cselekvés.

Ugy látszik — érzi a lelkiismeret vádlását, a kormány és partja, de, amely a bűn természete szerint, nemcsak nem ismeri be s nem akarja jóvá tenni bűnét, hanem, hogy elaltassa a különben sem éber lelkiismeretet: az éber lelkiismerettel és hazafiúi kötelességtudással bírő

közjogi ellenzéket vádolja bűnnel, hogy ti: ez obstruiciót akar, sőt már folytat.

Obstrukció?!... A mostani kormánypart obstrukcióból szaporodott, sőt maga a kormány obstrukcióból született, a midőn az ez év elei képviselőházi harcz els perte a Bánffy-kormányt s az abban az időben ellenzéki szint játszó — ugynevezett nemzeti-part beolvadt a Széll-kormányparti többségbe. Az a parlamenti harcz, ha obstrukciónak nevezik teremtett: Széll-kormányt és Apponyi-Horanszky-fuziót, de a függetlenségi és 48-as part megmaradt annak a mi volt — közjogi ellenzéknek.

Am ez ellen is nagy gyarlóságnak lehet felróni azt, mely szerint hitt abban, hogy egy 67-es alapon álló part élén, ha a személyek változnak, változik a rendszer is, holott három évtized megtanithatta volna rá, hogy a rendszer alapjában hibás s ha akarnak is, Bécs nyomakodása miatt ez nem lehetséges... de a Bécseszel szolidáris kormány-hatalom gyönyörűség csillogásáért, ha egyéb haszna nem volna is belőle, a többség — nemis akar. A „jog, törvény és igazság” szólamában eldobott csalétek — megtette hatását: reménylt a közjogi ellenzék egy törvényes, igazságos rendszeren kormányzandó jobb Állam-jövőben álló üdvöt s nyert vele: szörnyű csalódást, a midőn látja, hogy a Bánffy váltoját beváltják; a kimerült országot új megbirhatatlan teherrel roskasztják le.

Fenn és lenn.

— A «Debreczen» eredeti tárczája. —

Te fenn vagy fényes páholyodban
Hóditón, büszkén, hidegen . . .
Szivem reszketve, vágyva dobban
A nézőtéren — ideleln.

Itt ülök némán, elhagyottan,
Te meg sohsem vagy egymagad . . .
Ott fenn a kaczagásod csendül,
Itt lenn — szivem majd megszakad.

Farkas Imre.

A felfedezésekről.*

A «Debreczen» tárczája.

Irta: **Kemény Emil.**

Minden fiatal írónak két jellemző tulajdonsága van. Az egyik az, hogy fiatal, a másik pedig az, hogy az eg szereiméért nem adna elő mist, csak saját szerzeményét. Fiatalnak fiatal vagyok, ezt kétségsbe vonni nem lehet, hogy pedig a magamét olvasom

* Felolvasta a szerző a főisk. irodalmi társulat tegnapi Csokonai ünnepén.

fel, ez csak természetesen kiegészítő része az első alkatrésznek. „Felfedezések» című megjelenő kulturhistóriai tanulmányom bevezető részét fogom bemutatni a nagyérdemű közönségnek. Megjeleni ez a korszakalkotó tanulmány ugyan soha nem fog, de annyi hittel meg mertem magamnak engedni: «megjelenendő kötetemből.» Hozza fogok hát a felolvasáshoz s bátorodom kérni a nagyérdemű közönséget, hogy nem tetszés eseeén idült narancsok, hagymakoszoruk, lemaradt cipőszarkok s exhumált macskák dobálását mellőzni méltóztassék, egyben szerény ember léven, kikérem a tulságos elismerést is, nehogy úgy járjak, mint azok a szegény háboruból visszatérő amerikai katonák, kiket a parton várakozó idült mi szek csókzapporral fogadtak. Terjüns hát a dologra.

A felfedezések.

Már gyermekkorom óta borzasztó rokonszenvvel viseltetem a felfedezők iránt. Valóságos nimbuszt font képzeletem egy-egy felfedezőnek legendaszerű alakja köré s mig többi pajtásaim az urasági kocsis, huszár, cirkuszos pályára készültek, én folyton azon törtem a fejemet, mit tudnék felfedezni. Nem-sokára felfedeztem, hogyha soká fogom törni a fejemet, hat szelitörök. Elhatároztam tehát, hogy a tettek mezejére lépek. Legelőször is felfedeztem a szilvalekváros üveget, melyet

megható gondossággal rejtegetett előlem az anyai előrelátás. Megdézsmáltam, megtudták, megverték. Első felfedezésem rosszul sült el. Nagyobb-ka koromban felfedeztem, hogy apam igen jó dohányt szil. Loptom egy zseb dohányt, fluszpapirból csináltam cigarettát, vagy tíz percig azon tűnődtem, hogy mi az istennyila jó lehet a dohányzásban, aztán nem tűnődtem semmin, mert elkezdett velem forogni a világ. Rosszul lettem, megtudták, ismét megverték. Azontul mindig csak nádpálcát mertem szilni. Tizedik évemben felfedeztem, hogy a velünk egy udvarban lakó foltzó szabó 7 éves Annuska nevezetű leányának elragadóan szép szeme van. Mint affele századvégi gyerek, rögtön hozzá láttam a hódításhoz. Úzsonnakor vajás kenyérem felet neki adtam, igaz, hogy viszonzásul elvettem tőle a görögdiennyjét. Annnyira lángolt bennem az érzélem, hogy egyszer nachtmuzsikát is akartam neki adni, azonban zenei tanulmányaimban még csak a C dar skaláig jutván el, kénytelen voltam róla lemondani. Egy alkalommal szivem bálványá azt a nyilatkozatot tette, hogy én csak a putzdienséig fogom vinni. Ezért megvertem, az utóbbiért ismét engem vertek meg s megszakadt az idylli viszony, mely talán jövőm boldogságát volt hivatva megalapítani.

Igy vonult egész életemen keresztül a felfedezések iránt érzett érdeklődésem, nem

Mert csak az is, hogy a választás igazságos lesz-e, amidőn törvényesítették a fuvart, az etetés és itatást, igazolták a nemes-ócsai választást — legalább is kétséges.

És most amidőn a csalódás miatt a hazafi fájdalom az ellenzék ajkán elementaris erővel újra kitör és szemébe dobja a kormánynak és kormánypártnak bűnét, azt mondják az ellenzékre, kivált az Apponyi-párti lapok, hogy obstruál! Mit jelent ez mást, mint a lelkiismeret háborgását, de a melyet nem a bűn jóvátételével akar a fuziós csoport és az egész többség is elcsillapítani, hanem azzal a hazugsággal, hogy Széll megtett mindent a mit ígért, hogy Apponyi-Horánszky elv szerint cselekedett, a mikor megszavazta a kvóta emelést, hogy Magyarországnak még csak fennállhatása is, az Ausztriávali kvótás közösségtől függ; hogy az obstruáló közjogi ellenzék hazája és királya ellen vét, midőn a kvótatemelés ellen beszél sat. sat.

Nem obstrukció ez drága kormány és fuziós kormánypárt! hanem a keserű igazság fülbedörgése számokkal és a hon iránti könnyelmű vagy még célzatos kötelelességzésre emlékeztetés; az elaltatott lelkiismeret felrázása, hogy itéljék meg magukat azok, kik választóiknak adott esküértékü fogadalmukat be nem váltották, sőt homlokegyenest azzal ellenkezőleg sat. sat. cselekedtek. A hazafi kötelelességteljesítés, ha csak egyszerűen polgári is, mindenekfelett való tekintet érdemel, a képviselőtől és állam-kormánytól pedig elengedhetetlenül követel. Aki ez ellen vét és jóvátenni

sem igyekszik, nincs felmentése ön lelki ismerete előtt sem, még kevésbé a Nemzet Istene előtt, aki a sziveket, veseket és a tetteknek legbensőbb rugóit és indokait is ismeri.

— a — r.

A képviselőház ülése.

Mintha Szombaton a Polónyi nagy beszéde kimerítette volna a kvóta emelési javaslat feletti vitát, a tegnapi hétfői ülés ugyancsak csekély érdeklődéssel vette kezdetét, amennyiben előbb még a tanácskozáshoz megkívánt 40 szám sem volt jelen. De azért Perczel Dezső előző megnyitotta az ülést, valószínűleg azon reményben, hogy a szokott törvényes formalitások megtörténte alatt, majd csak begyülekeznek annyian, a mennyien elmuhatlanul szükséges számmal kell lenniök.

Azonban mindjárt a mult ülés jegyzőkönyve hitelesítése után, ahelyett, hogy mint várták, a jelenlevő min. elnök bécsi útja eredményéről tett volna jelentést: mintegy meglepetés szerűleg — a kvótát a választ tárgyalásába bocsátkoztak és pedig először is Lukács László p. ü. miniszter anélkül, hogy a tárgy érdemébe bocsátkozott volna, Polónyi szombati beszédere reflektált, illetve ellene polemizált, a mennyiben, mint a p. ü. m. mondta:

Nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy Polónyi jónak látta őt azzal meggyanúsítani, hogy hamis adatok előterjesztésével félrevezette a pénzügyi bizottságot. A kérdés tudniillik az, hogy a pénzügyi bizottságban fölvilágosítást kérték a szótól, hogy az új kvóta alapján mennyivel többet kell majd fizetnünk a közös költségekre. Erre tett azt a kijelentést, hogy új terhbünk 6,045,000 korona lesz. Polónyi ennek helyességét kétségbe vonja s azt állítja, hogy budgétünket 300,000 koronával több fogja terhelni a jövő esztendőnél. Polónyi számításának

sem az eredménye, sem a kiszámítása nem helyes. Pedig bizonyára kívánatos volna, hogy a mikor Polónyi végig gyanúsít mindenkit, akkor lelkiismerete kudarattal és számításal igyekezzenek adatainak hitelt biztosítani.

Utánna a néppárti Bu. áth F. tartott kvóta-emelés-ellenes beszédet, amelynek tartalma szerint, ha a két bizottság, valamely biztos számítási alapon megegyezni nem tudott, a status-quotó kellett volna fentartani.

Ezt követte Illyés B. a függetl. és 48-as párt ez a lelkes, rokonszenves tagja, a kinek minden ize önzestelen hazafi erkölcs.

Beszédet a tartalmában kimondott igazság — de az ő iránta való nagy becsülésünk kifejezésére is egészen ide iktatjuk:

Tóth János jegyző: Illyés Balint!

Illyés Balint: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A latin közmondás azt tartja, hogy változnak az idők és változnak azokkal az emberek. Én e tétel igazságát csak az egyénekre vonatkozólag fogadom el, a mennyiben tudom, hogy vannak az emberek közt madártörzsetűek, (Halljuk!) a kik egy évben kétszer is levedlik tollukat: vannak közülük chamaeleon természetűek, a kik minden percben változtatják színüket, a szerint, a mint a nap reájuk süt, vagy elfordul tőlük. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Es struczpolitikusok! (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Illyés Balint: . . . de általánosságban főleg történelmi vonatkozással azt mondom, hogy nem változnak az idők, (Halljuk! Halljuk!) sőt a történelmi és az azzal összefüggő politikai események annyira megismélik magukat, mintha nem is új és eredeti dolgok volnának, hanem csak a féle simlik, a melyeket evről evre, időről-időre lemásolgatnak a t. fogalmazó urak. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Tekintsünk vissza, hogy a tárgyra térjek, az 1867-iki kiegyezésre és az elő kvóta megállapítására. Ugyanazon sürgősséget az arány felemelése érdekében: ugyanazon készséget találjuk akkor is, mint a jelen esetben. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A védelmi táborban ugyanazon jelszavakkal élnek és ugyanazon

csoda tehát, ha korszakalkotó nagy munkának igen csak a felfedezések képezik témáját.

Könyvem megírásánál számos segédforrást vettem igénybe. Többek közt felemlíthetem Mauthner képes nagy árjegyzékét, az 1899. évre szóló magyarázatokkal és képekkel ellátott Csizóti, Mocnik-Klamarik betűszámlant, a Magyar-Arion énekeskönyvet, egy statisztikai kimutatást a ser ésvész helyenkénti fellépéséről, egy természettudományi értekezést a levéltelvek csápjainak sejtrendszeréről összefüggésben a kensiv igazi alkalmazásával, mint olyanna, szóval az ellenségem se veheti szememre, hogy nem voltam lelkiismeretes segédforrásaim megválogatásában

De térjünk végre a dologra s méltassuk röviden az egyes felfedezőket.

Az első felfedező a biblia szerint Éva anyánk volt, ki egy édes titkot fedezett fel Ádámnak, mely fentnevezett édes titoknak köszönhetően azt, hogy jelenleg jelen és életben vagyunk. Célünk azonban nem az ilyenféle felfedezők méltatása, hanem azoké, kik világrézekkel gazdagították az emberiséget s ezek sorát nyitja meg az öreg, de becsületes Vasco de Gama.

Vasco de Gama a szájhagyomány szerint spanyol volt. Mint ilyen, magától értődik, hogy fiatalágának javarészet a xeres de lafronterai kaszinó zöld asztalainál töltötte, hol minden kis pénzét elkáryazva, végül is nem maradt egyebe annál a hagyományos de tisztaságot élénken nélkülöző spanyol galélnál, melyet hiteles följegyzések szerint egyik dicső őse vásárolt a világ teremtése után másfél evre, hitelbe. Ennyi még az akkori időkben sem levén elég a megéhetésre, az adósságok kifizetésére még kevésbé, Vasco de Gama ifju ur megugrott. Pakja nem volt tulsagos nagy. Őseinek családfája, egy pakli magyar kártya, a fentnevezett ócska galler, egy csomó jókedv, meg egy csomó hidalgó büszkeség.

Két hétig vándorolt Gama, míg elérkezett Spanyolország akkor leghiresebb kikötő városába, gondolom Granadának hívják, honnan akkor már a mörök megtéven kötelelességek, kitakarodtak. Egyik hirneves historicusunk ugyan a legujabb időkig állította, hogy mörök még mindig vannak Spanyolországban, de miután kiderült, hogy a jelenlegi mörök legfőjebb a Kohn és Swarc Mörökből kerül ki, ezt a fentebbi állítást mint alapot nélkülözött nem vehetjük komolyan. Hajót keresett, melyen odahagyja hazáját. Eppen akkor szereltek fel egyet, melyen Spanyolország legősmertebb gazembereit szándékoztak deportálni. Maga a kapitány egyike volt az ország rettegett hamis kártyásainak. Gámának nem tetszett ugyan a jeles társaság, de már akkor annyira szeget ütött fejébe egyik jeles honfi társának, gondolom, don Stinkatoresnek hívták, ez a szállóigévé vált mondata: Tengerre magyar! — hogy vagyainak sólyomszárnya tamadt s miután szive balványának, Donna Fuvolanak a nagy becsületszávara megígérte, hogy minden héten küld egy anzichts kártyát ultra kelt.

Az aranypartokig elnyerte a kapitánytól az egész hajót patkányostól, mindenestől. Ekkor a szegény kapitány bujában is, meg azért is, mert ugyanakkor elfelejtett bementani egy kvart kassza rekontrát, annak beismerése után, hogy Gama még nagyobb svindler, mint ő, ciánkálit talált reggelizni s behalt.

Gama parancsnok lett. A Fokföldnél óriási viharok táncoltatták meg a kis társaságot. Dörgött az ég, potyogott a menykő. S mint Camoens Luziadájában olyan szépen énekl:

»Akkor tájba,
Mond a fama,
Mi lesz máma
Ordit Gama.«

Ebből a néhány sorból nemcsak azt látjuk, hogy a felfedezők min ig megkapják a megérdemelt dicsőséget, hanem azt is, hogy Camoens irótársam rettenetes komisz poéta volt.

A burok országában háboru dühöngvén, s Gama és kísérete nem akarván bemutatni a dum-dum lövegeknek, beérték annyival, hogy maguk közt bankettet es gyűjtést rendeztek a bur sebesültek javára. A gyűjtést rögtön bankett után megitták.

Ismét ket heti egyhangu ut, melynek egyhangúságot növelte az, hogy az egyetlen pakli magyar kártya a fokföldi viharok alatt teljesen szétázott. Epen a par-unpár nemes szórakozás meghonosításán fáradozott a kis társaság pár értelmes tagja, mikor a hajóinas hármát rikkantott:

— Föld, föld, föld!

Gama az első pillanatban tisztában volt vele, hogy felfedezte Indiát. Öröme leírhatatlan volt. Hogy is ne! Vágyai teljesülve, ambíciója kielegítve, vajjon melyik temperamentumos felfedező ne örvendett volna ilyen esetben. Rendeztek is nyomban egy kis népünnepelet, lepényevéssel, zsakbafutással, s óriás galoppal egybekötte.

A kikötés nem járt akadályokkal. A parton várta őket a spanyol konzul teljes ornátusban. Ezzel az első felfedezés dicső ténye megtörtént. Gama 5 napig volt Judia fővárosában Bombayban s miután köteles vizitjeit elvégezte, 5 pennyért belóvasutazta egész Bombayt, s zsebeit tudós professzorok számára megtölte pestis bacillusokkal visszaindult fatornyos hazájába.

Othon már várták, hogy megadják a nagy hőnek mindazokat a kitüntetések, a melyeket meg is érdemelt. A Xerxes de lafronterai kaszinó beperelte 14 frt 24 kr. hátralekos tagsági díj erejéig, egyben kitörölte tagjai sorából, megkapta a spanyolviasz-pecsétrend közép stemplijét a saját hátára való

érvelés
tikai b
jelszav
a mely
dották.
a mási
teher e
nem l
paranc
Csak e
álló tá
eljenze
ban ez
szer-m
zedi
sal suj
maguka
alkotm
nyert
nemzet
dalmil
tolja n
azokat
frázis
mébe
remény
sevel,
képes
tükroz
Potemk
nemzet
Bizony
népei,
mányfé
ciók.
— ar
25%-r
kikerek
törnek
lett. S
politik
dánk
balon.)
a lovag
lovagia
oly h

sütés k
irt nek
30 kro

E
Elmond
állitsur
tassuk,
maga j

A
hausz
hogy ó
volna
ausztr
egy tis
lekkle
érdem

és gyó
gyors
hetünk
(magya

A
kötél.
tojásai
hires C
kit haz
ság mi
hogy n
győzte
czimete
kit azo
fiatal i
leg hat
lott ha
ban n
ütköz
gömbö
zottak
hozzá
jelent
Amerik
Kristóf

érveléseket használják, mint most, t. i. a politikai béke, a politikai egyensúly helyre állítása jelszavait, a paritás elvének életbeléptetését, amely szerint a közös ügyek, a mint mondták, nekünk is annyi befolyásunk lesz, mint a másik félnek. Elismerik ugyan, hogy ezen teher elvállalására a nemzetet jogilag kötelezni nem lehet, de a méltányosság, a lovagiasság parancsára előtt mindannyian meghajolnak. Csak egyetlenegy ma is élő és köztiszteltetben álló tagja a t. háznak: Madarász József. (Élénk eljenzés a szélsőbaloldalon.) emelte fel a multban ez ellen tiltakozó szavát. Beismerik egyszer mind azt, hogy ez által óriási teher nehezíti különben is megterhelt és annyi csapással sújtott nemzetünkre, de azzal vigasztalják magukat és a nemzetet, hogy a visszanyert alkotmány, a visszanyert szabadság, a visszanyert önrendelkezési jog, képessé teszik a nemzetet arra, hogy rövid idő alatt úgy társadalmilag, mint államgazdaságilag helyreállítsa nemcsak azokat, a kiket odaadott, hanem azokat is, a kiket elvesztett. Ugyanazok a fraziók, ugyanaz a porhintés a nemzet szemébe azzal a különbséggel, hogy az akkori remény helyett most a nemzet megerősödésével, közgazdasági gyarapodásával és adóképesseggel állanak elő; szóval a delibabban tükröződő falvak és városok helyett most Potemkin városokat és falvakat állítanak a nemzet elé. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Bizony nem változnak az idők, sem Ausztria népei, sem a politikai rendszer, sem a kormányférfiak, sem az ugynevezett quotadeputációk. Akkor nagy buzgalommal törtek arra, hogy a quota a törvényesnek vélt 25%-ról 28-ra emeltesse és azután 30%-ra kikerekítsék, most nem kevesebb hévvel törnek lándzsát a 34-re való kikerekítés mellett. S miért mindez? Az állami béke és a politikai egyensúly nevében osztrák szomszédaink javára és érdekében. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nem maradnak el a méltányossági és a lovagiassági tekintetek sem. Méltányosság és lovagiasság azokkal szemben, a kik bennünket oly hosszú időn át fosztogattak jogainktól,

jogainkban megraboltak, szabadságra és önállóságra való törekvésünkben tüzzel-vassal megátoltak és leverésünk szomorú napjait is újabb kifosztásunkra használták fel. S midőn mi fátvált vetettünk a multakra és nemcsak adósságaik megosztására vállalkoztunk, hanem egyszersmind beerősztük őket az alkotmány sáncaiba, akkor ők ezt azzal hálálják meg, hogy minket követ, sarral dobálnak, ragalmaznak és szidalmaznak. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hol van itt helye a lovagiasságnak és méltányosságnak?

L a k a t o s Miklós: Gyávaság!

I l l y é s Balint: Nincs a világnak nepe rajtunk kívül, a mely a generozitásnak ily magas fokára emelkedett volna. Mi nem kérdezzük, hogy vajon azon mi líókból csak fillérekét is adtak-e nemzetünknek, hazánk javára, sőt jól tudjuk, hogy alkotmányos életünk ellen használták fel azokat, és mi mégis töltögetjük a Danadiák hordóját, s a helyett, hogy megkérdeznénk már egyszer s omszádakinktól: quo usque tandem abutere patientia nostra? Mi bokréta kézzel ajánljuk fel millióinkat, csak ne haragudjanak. De tulajdonképen miért is haragudnak? Igaz, hogy 1848—49-ben megvertük őket egynehányszor de a visum repertumot nem mutattak elő hát miért fizetünk mi fájdalomdíjat? No de a kérdés feszegetésén már túl vagyunk. Tudjuk, hogy a népek rokonszenvét nem a hősiesség, hanem legtöbbször a pénzkereset hozta magával. Hát a magasabb politika azt hozza magával, hogyha meg akarjuk szerezni ezen rokonszenvet, fizetnünk kell, annyiva inkább, mert a váltóra mi is feirtuk nevünket az 1867. XII. t. czikkkel. Hát hiszen én ezt értem. Igaz, hogy közjogi állásomnál, és elveimnél fogva mindig ellene voltam és vagyok, de ha úgy van is, miért nyújtunk ajándékot a szomszédnak, a ki nálunk vagyoniilag, közgazdaságilag erősebb, a mint ezt t. elvtársaim erről az oldalról tüzetes statisztikai adatokkal is kimutatták. És ha csak pénzbeli ajándékot adnánk. De ezzel egyszersmind jogot is adunk fel. Ugyanis az 1867-iki

kiegészítés-kor még csak a politikai béke és egyensúlyra hivatkoztak, hogy ennek az érdekében kell megajánlanunk a hányadot. És nem kételkedhetik senki sem a felől, hogy ezen aldozatunkat jó szívvvel fogadtak, úgy a szorongatott adósok, mint a szorongó hitelezők. Később már jogról kezdtek beszélni és ennek nevében követelni magasabb hányadot. Ma pláne a barátság felmondásával fejegetnek, hogy ha nem úgy tanczolunk, mint a hogy ők füttyölnek. Legyenek nyugodtak, a kormány és partja úgy fog tanczolni ezután is és mindenkor és mindaddig, míg a közös-ügyes rendszer fennáll. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Más kérdés azonban az, hogy mire vezet ez? Mi lesz hazánkban, nemzetünkben, ha mind lejjebb és lejjebb süllyednek a lejón? Ha, mint a rossz játékos előre kijátsszuk legjobb ütőkarjainkat, vagy mint a nagyidai cigányok ellőjük puskaporunkat? Mi marad belmisszióink s nemzetünk anyagi helyzetének már-már elodazhatatlan fejlesztésére, ha odaadjuk keresetünk, jövődelmünk legnagyobb részét, a nagyhata mi állás dedelgetésére? Tudom én, hogy a váltókezeség fizetési kötelezettséggel jár s kétségtelen, hogy ez a fizetési kötelezettség megnyugtatóbb volna a nemzetre, ha a reális számítás alapján történnék, különben az egyezés soha sem a méltányosság és igazság szerint, hanem a szerint fog eldőlni, a mint egyik vagy másik fél képebb jobban kiszákmányolni a helyzetet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hát ezzel a helyzettel állunk most szemben. Mert nem hiszem és nem hiszem, hogy a magyar kormány és kvótabizottság önként, jószántából emelte volna fel a kvótát. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Reáparancsolták!) Hanem egyszerűen ez is igaz, hogy ráparancsolták; de az is igaz, hogy egyszerűen becsapták őket! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Am csafoljanak meg, ha tévedek. Nem tudom, melyik a kedvezőbb: az öntudatlan gyengeség-e, vagy az öntudatos hazafiatlanság! (Ugy van! a szélsőbaloldalon) Én meg-

sütés kötelezettségével, Wlassics Gyula levelet irt neki s bejutott egy statisztikai hivatalba 30 kros napidijának.

Ezzel végeztünk az első nagy felfedezővel. Elmondtuk dicsőségét, hogy követendő példát állítsunk a zsenge ifjúság elé s hogy megmutassuk, hogy az érdem mindig megkapja a maga jutalmát.

A második nagy felfedező volt Magelhaeus. Ki ne ismerné e nevet? Ki ne tudná, hogy ő volt az első ember, ki körül utazta volna ezt a buta sárteket, ha véletlenül az ausztráliai szigetcsoport egyik kies kis szigetén egy tisztetére adott társas vacsora végén a lelketlen emberevők fel nem falták volna. Az érdem mindig meglesi jutalmát.

Miután másik nagy felfedezőnkkel tragikus és gyorsan bekövetkezett halála miatt ilyen gyorsan voltunk kénytelenek végezni, áttérhetünk a felfedező királyára — Columbus (magyarul Galambos) Kristófra.

Apja mosónő volt, anyját leütötte a hajókötel. Dicső gyermekkorában anyjának összes tojásait talpra állította, ezek voltak azok a híres Columbus tojások. A szende gyermeknek, kit hazájának 11 iskolájából zártak ki iszákosság miatt, sokszor volt alkalma tapasztalni, hogy mégis mozog a föld. Még inkább meggyőzte őt erről Jókai Mór, ki egyenesen ezt a címet volt bátor adni egyik ferczkötetének, kit azonban én ennek dacára is tehetséges fiatal írónak ismerem, s ugyancsak meggyőzőleg hatott rá Munkácsy Mihálynak hozzáajánlott hasonczimű képe, mely a nemzeti muzeumban maig is látható. — Mégis mozog a föld, ütköző testek szabálya, szabad esés, a föld gömbölyű és egyéb theóriák hamar megfogamzottak a higgadt gondolkozásu ifju agyvelejében hozzá még lelki szemei előtt egyszer megjelent egy mappa, rajta nagy irással kipingalva Amerika térképe. Egyéb se kellett a lángeszű Kristófnak, elemelte egy ionevű pénzintézet

wertheim-székényét s illa berék, nádak, erek, megugrott az uj hazába.

Az utazás és megállapodás részletei felől nem vagyok — bevallom — egészen tisztában. Ha jól emlékszem, úgy olvastam valahol: Mezőnyitak az ég csatornái és negyven napig szakadatlanul esett vala az eső. Vegre apadni kezdének a vizek és megállapodott vala a bárka Ararát hegyen. Ja! Pardon! Ez bizony most jut eszembe, hogy a Nó históriája. Hát szóval az utazás és megérkezés lefolyását nem találtam meg még Mauthner nagy képes árjegyzékében sem. Annyit azonban már határozottan állíthatok, hogy a fogadtatása meglepő fenyés volt. — Volt ott diadalkapu, bankett, mulatság, melynek egy meghívóját szerencsés vagyok birhatni. Ezen becses meghívónak mint történelmi emlékek legkiemelkedőbb része a következő:

Belépő-díj 10 kr., hölgyek kéretnek czipőben megjelenni, kezdete mosogatás után.

Amerika felfedezése is megtörtént tehát. Columbus el is határozta, hogy visszatér hazájába, mi azonban nem sikerült, mert egyik kikötőben üdvölvésekkel fogadták a nagy hőst, de véletlenül golyóra töltött ágyukkal lövöldözvén, két eltévedt golyó közül az egyik léket ütött Columbus hajóján, a másik Columbuson. A hajón ütött léken betódult a víz, a Columbuson ütött léken kiszaladt a lélek, se a hajót, se Columbusot nem látta többé senki.

A mi a világ legnagyobb felfedezőjének his óriájánál legjobban meglephette a közönséget, az mindenestire a történet hitelessége. Dicséretemre legyen mondvá s a közönség is beláthatja, hogy csak alapos munkát szoktam végezni.

Hogy vissza ne éljek a nagyérdemű közönség türelmével, még csak egy, az ujkor legnagyobb felfedezőjének, Stanley Henriknek históriáját fogom röviden ismertetni, elvezetvén tisztelt hallgatóimat a legsötétebb Afrikába.

Stanley angol ember volt, mint ilyen hidogvéri, de rossz katoná, mint angol, büszke és bátor, de azért igaz, hogy a burok most is elzárnakóják őket, — szóval megvoltak benne egy Afrika-utazó lényéhez feltétlenül szükséges összes tulajdonságok.

Remekül szervezett csapatjával nem is olyan régen utra kelt, hogy felderítse a legsötétebb Afrikában uralkodó rejtelmes homályt, mire mint gázgyári alkalmazott, különben is praedestinálna volt. A bennszülöttek megszelídítésére vitt magával különböző csecse-becsék között két láda inggombot és harisnyakötőt külön szerkesztett használati utasítással, mert szerencsén embertársaink tudva evőleg sem inget sem harisnyát nem viselnek. Annak a bizonyos afrikai sötétségnek felderítésére három kocsis szurokfákyát, a gyarmatosítás megkezdésére 11 szák kávét vett, mit előzetesen megpörköltetett úgy okoskodván, hogy ha pörkölt kávét ültet, pörkölt kávécsérjék fognak kikelni, pörkölt kávét teremnek, s így meglesz egyszersmindenkorra a pörkölés költsége takarítva. Ime a nemzetgazdász zseni, — ime a felfedező találékonysága.

Az expedíció sikerrel járt el. A sötét Afrika sötét maradt, az inggombokat megetették velük a kegyetlen szerencsének, a pörkölt kávé pedig csodálatosképen nem kelt ki. — Ennyi szép sikeren felbuzdulva Stanley megugrott az expedíciótól, nem is mert hazamenni hazájába.

Ezzel végére értem könyvem bevezető részének. Nincs már más hátra, mint a jól megérdemelt tapsvihar s azon szerény kijelentésem, hogy szerencsésen felfedeztem éppen most egy türelmes közönséget, melynek türelme mellett még csak 1 lki ereje nagyobb, hogy minden lelki megrázkódtatás nélkül képes volt végighallgatni ezt a felolvasásnak czimezett fenomenális hülyeséget.

maradok allitasom mellett, hogy becsaptak ezt a kormányt is, mint elodjeit, hiszen, ha a kölcsönösség alapjára állott volna mind a két fél, akkor nem annak kellett volna történnie, a mi történt, hanem annak, hogy ha 1867. óta a magyar nemzet loyaltasából, méltányosságából vagy bármiből nagyobb kvótát fogadott el, most rajtunk volna a sor, nekik kellene előállniok a loyaltasággal a méltányossággal. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Es nekik kellene elfogadni a magasabb kvótát. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De ők ezt a méltányosságot, ez a loyaltaságot nem értik! Ők csak a markukba néznek felettünk, hogy ismét becsaptak bennünket. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az ily becsapás és folytonos követelés legszelidebb néven nevezve is szemérmertenség: de annak megadása a mi részünkről gyáva meghunyászkodás. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és kishitű bizalmatlanság. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Már pedig régi igazmondás, hogy egy nemzetben az önbizalmatlanság ép oly hiba, mint a tulságos elbizakodás.

Tulajdonképen mitől is félünk mi? Attól, hogy elszakad az a kötelék, melyről azt akarják velünk elhitetni, hogy testvériség láncza? Köszönöm en azt a testvéri láncot, mely cson-tig vágódik be testünkbe, (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon) mert ez olyan, mint a folytonosan veszekedő hazastársak rózsaláncza.

K o s s u t h F.: Tüskelanc!

I l l y é s B.: Hát szükségünk van nekünk arra, mint valamely csonka, béna nemzetnek, hogy Ausztria mankójára támaszkodjunk? Nem állhatunk meg a magunk lábán, a mint annyi vesz közt megállunk és a mint megáll körülünk annyi nálunknál kisebb számú nemzet? (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Nem is erre van nekünk szükségünk, hanem arra, hogy legyen, aki bennünket orruknál fogva vezet. (Ugy van! a szélsőbalon.) Mert a magyar nemzetről elismerték Európa nepei is, hogy erős a küzdelemben, de gyöngye az önbecsülésben. Ezt a gyöngyöset használják ki most is osztrák szomszédaink.

Vannak köztünk jó magyarok közt olyanok is, kik úgy tesznek, mint az egyszeri angol. Ezt az adomat Thaly K. t. barátomól hallottam. Az az angol zöld papaszemet tett a lovának szemére, hogy a ló azt képzelje, hogy az valami friss zöld takarmány. Vannak köztünk is olyanok, kik az elbizakodottság vesszőparipájára ülve azt mondják, hogy mi megerősödött nemzet vagyunk, kereskedelmünk, iparunk, közgazdaságunk emelkedőben van, hát miért ne fizessünk valamivel magasabb hányadot. Hogy mi ebben az igazság, megmondják a takarékpénztárak és más kölcsönözintézetek, zálogházak. (Ugy van! a szélsőbalon) megmondja az az előre látó arandás zsidó, ki titkon felírta zsebére: itt nyugszik a földes uraság! Megmondja az évről-évre szaporodó kivándorlás.

Egy téren, a kulturális téren elismerem én is a haladást.

M a d a r a s z József: Nagyon csekély!

I l l y é s B. Balint: De hol lennénk a téren is, ha belmissiónk javára fordíthatnánk mindazt, a mit a kvóta, a közösgyek és a nem magyar, sőt jelen szervezetében magyar ellenes hadsereg fordítunk (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) Hoi volnánk, ha nem kellene fedeznünk a nagyhatalmi állást, örizzünk a fegyveres békét: ha munkálkodhatnánk hazánk, nemzetünk jólétének előmozdítására, a népiskolák, a tudományos, szepművészeti intézetek felvirágoztatására a tisztviselők, hivatalnokok sorsának könnyebbitésére, a munkás nép és a szegény osztály nyomorának enyhítésére és sorsának javítására; (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) mindezekből a mit iők-ből ha nem is sok, de mégis csak jutna ide is oda is valami. Mindezen áttekintések csak megerősítenek engem abban a meggyőződésben, hogy az 1867-ki kiegyezéskor a közösgyes rendszer megállapításával egy végzetes hibát követett el nemzetünk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mert a helyett, hogy szárnyakat tűzött volna magának, melyekkel

úgy szellemileg, mint anyagilag magasabbra és magasabbra emelkedhetett volna, bilincsek rakott kezeire s lábaira, melyek szüntelenül a föld porába huzzák, hogy éreztesék vele rabszolgaságát. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezen áttekintések egyszersmind arra bírják engem, hogy a kvóta felemelését, mint nemzetellenes tényt elítéljem és kárhoztassam. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) annyival inkább mert a min már fentebb is mondtam, ezzel a kegyadománynyal nemcsak pénzt, de egyszersmind jogot is adunk, jogot is fecserlünk. Nem tartozom ugyan azok közé, a kik azt tartják, hogy az elveszett jogot vissza ne lehetne szerezni, mert ez a reménytelenség lemondásra a lemondás gyavaságra, a gyavaság pedig megemmisülésre vezet. Én bízom nemzetem végtetszerű sorsában, és történelmi fejlődésében, mely azt mutatja, hogy századok óta mindenkor hatványozott erővel kellett jogainkat védelmeznünk és ha elvesztettük, visszaszerezni, de vissza tudtuk azt szerezni előbb, vagy utóbb mindannyiszor. Bízom nemzetem őseréjében és életképességében, hogy legdrágább kincset önrendelkezési jogát a hazának önállóságot és függetlenségét, ha önön kezevel temetné is el, saját kezével fogja ismét a sírból kikaparni. De az e fecserélt időt az elvesztett erő vesztesség számlájára kell felírni. Kérve kérem azért azont, képviselőtársaimat is, a kik a közösgyes alapon állanak, hogy ne tegyenek oly nagy ugrást ezen a lejtőn, mely lassu csuszamlással is a mélység örvényébe vezet, ne szavazzák meg a magasabb hányadot, sőt mint-hogy ez nem egy partnak, hanem az egész nemzetnek a kérdése, mondják meg nyíltan, férfiasan szövetséges társaiknak, hogy ha valóni akarnak tőlük, ám csak valjanak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

K o m j á t h y Béla: Fel is ut, le is ut.

I l l y é s B. Balint: . . . mi nem teszünk akadályokat törekvésünk ele, mert az önfeloldozás szép és nemes dolog ugyan, de csak akkor magasztos és dicső, ha az magasabb czelok érése érdekében történik. Egy nemzetnek pedig magasabb czélja nem lehet, mint hazájának önállósága és függetlensége! (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Nem fogadom el a javaslatot, hanem csatlakozom pártom határozati javaslatához.

I l l y é s B. Balint: . . . mi nem teszünk akadályokat törekvésünk ele, mert az önfeloldozás szép és nemes dolog ugyan, de csak akkor magasztos és dicső, ha az magasabb czelok érése érdekében történik. Egy nemzetnek pedig magasabb czélja nem lehet, mint hazájának önállósága és függetlensége! (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Öt perc szünet után.

P o l ó n y i Géza: A pénzügyminiszter oly hangot használt, melyről azt hitte, hogy az új rendszerben helye nincs. Sem nem használta a kifejezést, sem nem vádolta a minisztert azzal, hogy hamis adatokat használt vagy szándékosan félrevezette volna a bizottságot. A mit a miniszter mond, az felreértése az ő szavainak. Ő számításában nem tévedett, csak a miniszter nem tudja miről beszél. Ő azért nem vette számításai alapjául az 1900-diki előirányzatot, mert az új kvótatörvény nem az 1899-dik évben, hanem az 1900-ik évben veszi kezdetét. Így vége a számítás. A kvótáemelésből származó különbözet nem 6,015,000. hanem 6,300,009 forint. A kvóta azonban kétségkívül emelkedni fog évtizedenkint eddig husz százalékkal emelkedett, tehát a számítás az új tiz esztendőre a husz százalékos emeléssel kell venni. A miniszter tévedett, de ha nem tevédt volna, akkor is szerényebb hang illet volna hozzája. (Helyeslés a szélsőbalon Kialtasok. Meg Bánffy nevelés! Nagy zaj.)

L u k á c s pénzügyminiszter tudomásul veszi Polónyi szavait, hogy sértő intenció nem vezet. Neki tevédnie nem szabad.

P o l ó n y i - Meg a római pápának is szabad.

L u k á c s pénzügyminiszter: Egyéb-

ként mindenki ítéletére bizza, kinek a hangja volt erősebb. Ha Polónyi őt nem gyanúsította, akkor tudatlansággal vádolta. Neki sem tevédt, sem tudatlansággal lennie nem szabad. Polónyi abban tévedett, hogy mikor új terünk megnagyobbodásairól szólt, akkor csak kiadásainak emelkedését vette tekintetbe s nem számolt bevételeinek előirányzott emelkedésével is.

M a d a r a s z Imre kéri, hogy beszédét honap mondassa el.

A Haz megegedi és a multkor elmaradt interpellációra ter at.

B r t a Ödön ezt az interpellációt intézte a kereskedelmi miniszterhez:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy az osztrák vasúti miniszter egy magyar nagyiparosnak főzleg már elfogadott és legelőnyösebbnek talált ajánlata fölötti szerződés-kötés: egyedül azért hiúsította meg, mert az ajánlat elfogadása után az ajánlattevő a törvénybe biztosított viszonyosságban bizva, habozás nélkül megmondotta, hogy főtelepe Budapesten van. 2. Minthogy az osztrák kormány ez a ténye az 1899: XXX tcz. 58-ik szakasza szerinti intézkedéseket provokálja, szándékozik-e a miniszter a törvény említett szakaszában követelőzőleg előre irt intézkedéseket haladéktalanul megtenni?

H e g e d ü s Sándor kereskedelmi miniszter: Röviden felelhetek. Ez a dolog nem történt meg. Az illetőt magamhoz hívtam és ő kijelentette, hogy nem történt meg. (Derűtség. Zaj.)

B a r t a Ödön hivatkozik arra, hogy ezt a hírt a lapokban olvasta. Ha a miniszter tudta, hogy nem történt meg, miért nem czafoita meg hírlapírói uton s miért nem közölte vele. Ez méltányos lett volna.

H e g e d ü s Sándor kereskedelmi miniszter: A képviselő ur interpellációját három nap előtt kiadta a N. Fr. Preseben. Mi szükséges volt tehát az ő előzetes információjára hírlapírói uton azért nem czafoit a mag, nehogy azt higgyék, hogy az esetet el-tussolni akarja.

B a r t a Ödön kijelenti, hogy ő interpellációját nem közölte az említett becsi lap-pal.

A Haz többsége a váaszt tudomásul veszi.

Ülés vége fél 2 órakor.

A mai tízórakor kezdődő ülésen a kvótatítást folytatták.

Megrázó tragédia.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, decz. 12.

Tegnapi számunkban megem ekeztünk arról a megrázó tragediáról, melynek szomorú hőse Engi Sándor majoros. Velelenség. szomorú véletlenség borította a gyászba hazát, melyből eltűnt a mosolygós arcú kis gyermek, a család reménye.

A szomorú esetről a következő újabb részleteket jelenthetjük.

Engi Sándor majoros, mikor töltött fegyverével ment ki a hazbó, keze az ajtóhoz ütődött, a fegyver elsült s a tőle két lépésre álló Erzsébet nevű negy éves kis lányát főbe találták a sörétek. A kis halottat tegnap delután bonczó, tak jel a városi közkörházban s egész csomó sörétet szedtek ki a fejéből, a melyek a kis gyermek agyát, arcját egészen széjjel ronsoltak.

A boldogtalan apát pedig tegnap hallgatták ki a rendőrségnél, ahol előt e hevert a véres fegyver. A kihallgatás során megerősítést nyertek, mit a helyszínen megejtett vizsgálat során konstataáltak.

Engi Sándor gondatlanul tartotta vizszintesen a fegyvert s ez a gondatlanság megfosztotta őt drága kincsétől. Mindössze 29 éves a boldogalan ember, hat év óta nős, ez volt az egyetlen gyermeke.

A kihallgatás elképzelhetőleg kínos volt Engi Sándorra, kit a szörnyű eset egészen megzavart. Fájdalmában folyton azzal a gondolattal foglalkozott, sőt a hozzá közel álló-

nak mondta is, hogy elpusztítja magát, utána meggyermekének.

El is szedtek öle minden gyilkoló eszköz, felesége s a közel lakók gondjaira bízták a szerencsétlen embert. Ügyét atfogják tenni az ügyességhez s gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt az új bűnvádi perrendtartás értelmében polgarokból álló esküdtek ítélkeznek felette.

A borzasztó csapás Engi Sandort tegnap délután már ágyba döntötte. Folyton kis leánya véres testét látja maga előtt, őrdjögve kiabálja gyermeke nevet s a szenvedéstől szinte nagyon megtört hitestársa a megtebolyodástól félti a boldogtalan apát.

H I R E K.

* **Bizottsági ülés.** Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága ma délután ülést tart a városházán. Legfontosabb tárgya a kertszégi szabályrendelet, mint javaslat — megvitatása.

* **Választási igazoló jegyek.** A városta választásra jogosító igazoló jegyek e hó 12., 13. napján Vecsey Imre tanácsnok szobájában vehető át.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg megvásárolta Nyiri Géza Szent-Anna utczai házát 1300 frtért. A közgyűlés e vételt jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszterhez, a ki azt ma érkezett leiratában jóváhagyta.

* **Csokonai emlékűnnep.** Nagy közönséget vonzott tegnap d. u. a kollegium falai közé. A Magyar Irodalmi Társulat szokásos emlékűnnepélye. A terem egész n megtelt. Ott láttuk: Dobiecki Sándor lovag máv. üzletvezető, Csiky Lajos akad. rektor-professzor, Könyves Tóth Kálmán, Mark Endre kollegiumi ügyész, Zsigmond Sándor egyházkerületi főjegyző, Kőlcsey Sándor tablai bíró Erdős József, Eiek Lajos és mások. Az ünnepélyt a Főiskolai Énekkar vezette be Csokonai Reményi című dalát advan elő Mácsey S. karnagy vezetése alatt, ki Csokonai dalait ferfikarra letette. Ferenczy Gyula szép megnyitó beszédében Csokonairól és koráról szólt. A tetszéssel fogadott beszéd után Nánásy Lajos th. a társulat titkára a Szikszay f. pályázat eredményéről számol be. — A pályadíj 50 forint és beérkezett 8 pályamű. Ezek közül a 2. és 7. számú dicsérete érdemel és a 4. számú lett nyertes. Szerzője Oláh Gábor. VII. o. t. A 2. számú verset Racz L. 1 jh. írta. dicséretben részesült Gulyás J. könteményét Bereczky László th. szépen szavalt. Racz Lajos tanulmányát olvasta fel. Ezután a kantus jól adta elő a Tibanyi Ekhót. A tapsok elhangzása után Kemény Emil jh. élvezetes felolvasása a felfedezésekről (Humoreszk) következett, mely alatt többször felhangzott a tetzés zaja. Takács E. jh. »Damjanics utolsó éje« cz. szép könteményét báatosan szavalt. A jól sikerült ünnepélyt a kantus éneke (Csokonai: A csikóbőrűs kulacs-hoz fejezte be.

* **Debreczen áldozatkészsége.** A bihari helyi érdekű vasut, mint engedményes hatvan-ezer frtot kér a várostól, hogy a derecskenagylétai vasutat Szekelyhidig meghosszabbítsa; kifejtven, hogy a vasut létesítése csupán Debreczen áldozatkészségétől függ a Debreczen gazdasági és kereskedelmi életére bir jelentőséggel koncentrálná a Szilágyság forgalmát. A tanács e kérelmet véleményezés céljából kiadta a jog és pénzügyi bizottságnak, amely legnagyobb valószínűség szerint ma délutáni ülésében tárgyalni fogja.

* **Ujtás a postánál.** A debreczeni postahivatal forgalma mind erősebb mérveket ölt, úgy hogy a kezelési osztály folytonos ki-egészítése válik szükségessé. A napokban is

szükséget pótló ujtást hozott be a postahivatal s az ajánlott küldemények, levelek stb. megszáporodására tekintettel, úgy intézkedett, hogy ezentul két helyen lehessen feladni az ajánlott leveleket. — Az eddigi megtárlódás, a levél nehéz feladása, különösen a hosszúságos várakozás megszűnt. Most már két helyen veszik fel a postán az ajánlott leveleket.

* **A színházi gázrobbanás.** Par hét előtt emítettük, hogy a színházban az igazgató irodájában gázrobbanás történt, mely alkalommal a házmaster meg is sérült. Ez ügyben Szalay vizsgálóbíró betegezte a vizsgálatot. A nyomozás még egy jelentéktelen körülményre kíván kiterjeszkedni s e célból tegnap átirták a III rendőrkapitánysághoz.

* **Népkönyha ügye.** A városi tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy az új év üdvözlőlevelet a népkönyha javára váltja meg. E célból 100 db 1 frtos és 1000 db 10 kros üdvözlő jegyeket készíttetnek.

* **Öngyilkos földbirtokos.** D-ssewffy Béla nagydobozói földbirtokos tegnapelőtt agyonlötötte magát kastélyában. Halálhíre nagy és igazi részvétet keltett. Végrendeletében meghagyta, hogy a temetőben Magyari Imre és Kálmán zenekara játsza el kedves dalait. A zenekar a temetésre ma utazott el Nagy-Dobozra. Az öngyilkos végrendeletében különben 300 frtot hagyományozott a zenekarnak.

* **Ötvenezer forint lovakra.** Néhány nap óta a varsói lengyelek egy tekintélyes tagja, az ottani közuti vasutársaság igazgatója, Nemszky József idözött Debreczenben. It tartózkodásának célja az volt, hogy a vasutársaság részere lovakat vásároljon. A lengyel nemes összesen 180 darab lovat vett össze s ezekert 50 ezer frtot hagyott a debreceni gazdáknak.

* **A vasut kerekai alatt.** Megirtuk hogy Lukács Antal vasuti váltóór láb fejet összeroncsolta a vonat s hogy szerencsétlenül járt embert ápolásra közokórházba szállítottak, ahol lábujait szombaton amputáltak is. A szerencsétlen ember ezt a bajt csak csak ki heverte volna, de olyan súlyos belső sérüléseket is szenvedett hogy azokat már nem bírhatta ki s tegnap meghalt. Temetése a közokórházból történik.

* **A gazdasági egylet segélye.** A városi közgyűlés a múlt hónapban három évre, az az 1900, 901 és 902-re 3—300 évi segélyt szavazott meg a gazdasági egyesületnek. A belügyminiszter e határozatot ma küldött leiratában jóváhagyta.

* **Halálozás.** Markovits Károlyné. szül. Csillag Irén eleve 38-ik évében hosszús szenvedés után elhunyt. Halálát férje, két gyermeke és nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése holnap d. e. leaz.

* **Holnap van az osztály sorsjáték** II-ik húzása, a következő sorsjegyek kaphatók nálam, 1455, 57, 26314, 7008, 4294, 8583, 89, 17938, 39, 32659, 37376, 50427, 34, 42, 64555, 93698, 13998, 21300, 22689, 24937, 25001, 43825, 44431, 33, 34, 99743, 44, 3156, 57, 58, 38677, 78, 81, 39093, 95, 39109, 10, 64790, 91, 92, 93, 94, 65946, 66703, 5, 6672, 28, 39, 1/8 2 f., 1/4 4 f., 1/2 8 f., 1/1 16 frtért l. vevőim, kik még nem ujtottak, ezuton felhivom azt lehetőleg meg eszközölni, tisztelettel Schwartz Dániel, a Bika épületében.

* **A közelgő karácsonyi ünnepekre** bámulatos olcsó árban, gyermek játékok és ajándék tárgyak ifj. Kovács S. ruházában beszerezhetők. Kossuth u. I-ső lakarekpenztár épület.

* **Ne vegyen addig a n. é. közönség** karácsonyi és ujévi ajándékot, míg meg nem tekintette Schwartz Dániel dohányzó eszköz különleges ségi üzletét a Bika épületében, hol férfiak részere határozottan a legal-kalmasabb ajándék tárgyak kaphatók mélyen leszállított árban, u. m. csakis valódi tajték pipák, tajték es borostyán szipkak, dohany, szivar és pénz tárczák, valódi ébenfa botok valódi ezüst foggantyúval, dohányzó asztalok, pipa allványok, sakk és dominó rendkívül nagy választékban.

Színház.

A gyimesi vadvirág.

Tegnap este azt kellett konstatálnunk, hogy Géczy István népsziműve már nem gyakorol vonzerőt közönségünkre. A berlőkön kívül alig volt néhány ember a színházban. Az előadás pedig megérdemelte volna a nagy közönséget is, mert az a régi jó volt.

F. Kállay Lujza a czimszerepet csapongó jókedvvel játszotta. Jók voltak: Szabó Irma, F. Csigaházy, Ferenczy, Püspöky, Komjáthy és Püspöky.

Kié lesz a n.-várad színház? A nagyvárad színházi bizottság tegnap déután hosszús vita után Somogyi Károly jel-neg dunántúli színházgatót jelölte az új várad színház első igazgatójául. A közgyűlés valószínűleg ez értelemben fog határozni.

A mernyei rejtelmes eset.

Debreczen, decz. 12.

A brunoczi eseth-z hasonló rejtelmes do-logról értesítik lapunkat a somogymegyei Mernyeről. A teljesen hitelt érdemlő tudósítás szerint a 2000 lakossal bíró községet már elő-egy két hó óta tartja ingatottságban egy sa-jatságos és nap-nap után ismételt kísérletes jelenség, mely Szalai József, volt ura-agi kocsis házában észlelhető.

A nős, gyerme es ember lakásában minden éjjel, megmagyarázhatatlan tűn-méyeket észlelhetni, a melynek rend-sen akkor érik el tetőponjukat, a mikor a lampavilágot eloltják a szobában. A mg ugyan a lampa ég, csak a padláson halható zenebóna, a mint azonban a szobában sötétség lesz, itt is nyom-ban fölborul minden butordarab, sőt a kesz kenderfonal-gombolyagokat is a férj szeme közé dobálja valami láthatatlan kéz. A családanya szokas sz-rint minden este tengerit sokott morzsolni a tyukok számára egy kosarban, a melyet azutan a szoba mestergerendájára akasztanak föl. Ennek a osárnak a tartalmát is, nyomban, a mint a lámpást eloltják, szintén a férj ágyába szórják, sőt ráadásul a szobában található összes söprüket is ráarakják.

A ketségbeesett emberek már mindent megpróáltak, hogy valami uton-módon meg-szabaduljanak a kellemetlen helyzetből, de semmi sem használt. Eleinén azt hittek, hogy valami csinyről van szó, de mihamarabb meg-győződtek róla, hogy ilyesmi teljesen ki van zárva, mert nemcsak ók, hanem veük ezvűt még nagyon sokan is meg-erősítik állításukat. Így par nap előtt délután 3 órakor az egész család kiment a ház mellett elterülő kertbe, hogy azt föl-tisztogassák.

Természetesen a lakóházat gondosan el-zárták, a miről veük együtt több jelenlő is meggyőződött. Körülbelül 4 óra utan munka jukat bevégezvén, visszatértek a házba, a melynek ajtaját rendesen s elzárva találák, de a lakószoba teljesen föl volt forgatva. A szekrények tarva nyitva álltak s belőük az összes fehérnemű a padlón szétszórva hevert, önként érthe óleg a többi butordarabok sem maradtak érintetlenül. Mikor a megij-dt emberek ezt a községben észlelték, természetesen eleinte a legtöbben nem adtak hitelt szava-koak, később azonban többen válnakoztak rá, hogy a tilkoza os do-gokat kifürkészszek, de biz ez eddig senkinek sem s kerül. Így a

többi között Szekeres Gábor is meg-rósi az imént leírt esetek-t.

November 26-án Illés Lajos asztalosmester és községi képviselő, nemkülönben S. József kertész mentek el a kísérteties házhoz, hogy meggyőződést szerezzenek maguknak a megmagyarázhatatlan jelenségekről, sőt ott is maradtak egész éjjel a Szalaiéknál, s másnap reggel ezek is oda nyilatkoztak, hogy a dolog csakugyan tény.

Misem érthetőbb, minthogy a mezővároska népe ördögökről s gonosz lelkekről beszélget s minden áron rajta van, hogy vallásos szertartások közbejöttével távolítsák el a kísérteteket. De noha négy pap is van Mernyen, mindazonáltal egyik sem akar erre vállalkozni.

Eddig a tudósítás, a melyhez mi, a kik az eseményeknek szemtanúi nem voltunk csupán csak azt a megjegyzést fűzzük, hogy miután ezt a hírt teljesen hiteles forrásból kapjuk, egyáltalában nem véljük kizártnak, hogy csakugyan a hruncóczyhoz hasonló jelenségekről van szó, miért is melegen ajánljuk, hogy a folyton ismétlődő tényeket minél többen figyeljék meg, hogy ily módon az esetleg megejtendő közigazgatási vizsgálatnak már kész s meg nem czafolható anyag aljon rendelkezésére.

A lakást tehát nézetünk szerint kiüríteni s mmiesetre sem szabad, nehogy ez által a jelenségek is megszűnjenek, a melynek, ha esetleg fokozódnának azonnal gondoskodni fogunk hogy szakértő spiritualista, esetleg egy jó médium aljon rendelkezésére, a ki nemcsak a szokatlan manifesztációknak allapítsa meg határozott szellemi eredetét, hanem azt a czélt is megudhassa, e melyet a láthatatlan intelligencia a zenebona létrehozásával elérni akar.

Egyház és iskola.

A német birodalom felekezeti viszonyaira érdekes világot vet a Pieper által kiadott legújabb statisztikai évkönyv. Ennek adatai szerint feltűnő, hogy Poroszországban 1871 óta a római katolikusok erősebben szaporodtak, mint a protestánsok. A római katolikusok száma 8.2 millióról 10.9 millióra emelkedett, a mi 33%-nak felel meg, míg a protestánsok száma 16 millióról 20.2 millióra emelkedett, a mi csak 26.8%. Ennek magyarázata, egyéb okokon kívül főként a szabad költözködési törvény által megegedett kivándorlásban rejlik, a melynek folytán Orosz-Lengyelországból igen sok római katolikus vándorolt be az utóbbi 30 év alatt Poroszországba; Poroszországból pedig igen sokan vándoroltak ki külföldre.

S hogy a protestáns népesség kisebb szaporodási percenztje valóban nem a vallásos élet hanyatlásának, vagy éppen a pápizmus hódításának tulajdonítandó, — bizonyosságot tesznek e felől a vegyes házasságokból született gyermekek vallásos nevelésére és az áttérésekre vonatkozó statisztikai adatok. 1885-ben a vegyes házasságból született gyermekek közül evangélikusnak neveltetett 56%, római katolikusnak 46%; 1890-ben a percenzték aránya 55 és 44 volt, — 1895-ben pedig 56 és 44, a mi szemmel láthatólag mutatja, hogy a protestantizmus e teren való hódítása fokozatosan halad előre.

Az áttéréseknél is igen nagy a protestantizmus nyeresége az egész német birodalomban, amennyiben a róm. kath. áttértek száma kilencszer annyi, mint a kiért protestánsoké.

A magyarországi ilyes egyházi mozgalomról szóló adatok ezuttal nincsenek kezünkben, pedig az egyházi reform-törvények hatásának megvilágosítása végett szükségesek volnának.

A szentek tisztelésének értékesítése. A «Siecle» nevezetű lap egyik újabb számában igen élénken mutat rá, hogy ez időszerűt mifele vallásos hit uralkodik a mindenrendű és rangu francziák kedélyén a r. katolicizmus neve alatt.

Az író felhívja az olvasók különös figyelmét a Propagateur nevű havi pápás folyó-

iratra, mely Szent József kultuszának terjesztésére alapított. E folyó irat minden számaának felét a közvetítés által nyert kedvezményeket tanúsító bizonyítványok és hálanyilvánítások foglalják el, — ugyszinte a szentbez intézett kérések, ajándékokkal támogatva. Az évenként ezrekre menő bizonyítványokból izelítől ide iktatunk egy párt: »Duval Mária anyja halála után lekötötte magát, hogy havonként egy frankot küld Szent Józsefnek, hogy áldást adna munkájára. Mióta az ígéretet tette, háromszor annyit ad el mint azelőtt és most 12 frankot küldött hálából.

Egy pörlekedő atyafi meg „segélyt kér, hogy egy zsidó ellen való pörét megnyerhesse. Egy kegyes ifju halálját nyilvánítja a szent irant, a kinek »segélyvel megszabadult a katonai szolgálattól.« F kérések és hálakodások özönbében egyetlenegy stncs, mely csak egy kissé emelkedettebb erkölcsiségből vagy szelemiségből eredett volna. Szent Józsefet úgy tekintik, mint az önző egyéni érdekek szolgáját.

E kultusz erkölcsi értékét eléggé jellemzi a Propagateurban közzé tett több oly történet, melyek szerint egyesek hálával fizetnek szent Józsefnek, mivel kérésük után az utjokban álló egyének hírtelen meghaltak. De hát e műveletek penzügyi része sem épen mondható megvetendőnek. Millió meg millió frank folyt be már a hiszékenyekből a szerkesztők fenekétben zsebebe.

A lelkiismeretbeli szabadság Portugáliában is kezd valóságga lenni. Az egyházi rendből kilépett papokat hazajókból kiűzték, a protestánsokat a hadseregből kizáró, a protestáns istentiszteleteket elűző rendeletek immár csak holt betűk. A protestáns iskolák mindenfelé igen látogatottak. A napokban is a kormány által megbízott iskolafelügyelő nyíltan kijelenté, hogy az egész országban egy protestáns iskola a legjobb. Sok fiatal ember jelentkezik, hogy magát protestáns lelkipasztorrá kiképeztesse. A középosztály nagyon érdeklődik az evangélium iránt. Az üldözések megszűntek. Egy nagy befolyású egyéniség kimondotta, hogy Portugáliában senkit sem szabad vallásos meggyőződése miatt üldözni. Mindazáltal a protestánsoknak folyton résen kell ott lenniök: mert ha a főtebb említett rendeletek vissza nem vonatnak, egy napon azt tapasztalhatjuk, hogy az ellensegeskedés csak szünetel. (Pr. E. és I. I.)

CSARNOK.

Az öreg trombitás.

— Hajdu történet. —

Irta: ifjabb Mórész Pál.

Az öreg Nyakó hajdu a súlyos birkabőr süvegét is a fejéhez számítván, jóval felül haladja az ölet. A borzas bajusza jobbra-balra kibuzva, hatalmas ékesség. Az egyik bajusza főben forradasos, ott szurás érte az öreg arcát. A homlokán is proslik egy hatalmas vágott sebhely, mely a bozonos szemöldörök közül élesen kidomborodik. Erről az öreg hajdu bal szeme gyöngébb is. Nem lólopás, hazása, korcsmai dulakodás közben szerezte a vén Nyakó hajdu ezeket a sebheleket, hanem a nagy Kossuth-világban Vác körül, meg Szölyné, hol . . . midőn a kedolmányos hajdu huszárok vitéz emberek módjára mérköztek a császár kúrázárjaival, a bivalynyaku nagy nehéz vasasnémetekkel. — Az a homlokvágás határozottan Vác mellékéről származik, arról a jeles helyről, hol a böszörményi lovas hajdu, nemzetes Soóvágó Gabor uram, akkor Bocskay huszár, generálistábjá közül kivágta és levágta a hűtlenül elpartolt Ottinger nevezetű kevély német lovas generálist.

Ezen emlékezetes időben vágott keresztül a vasas német a Nyakó hajdu csakóján. De a hajdu homlokán is sebet hagyott a kard. Az öreg Nyakó hajdu nem dicsekvő ember, mindazonáltal a széles vállát, a kerges öklét

tekintve, elhihető, a maga utolsó porcióját megkapta a német is, sőt rajta kívül még sok más putinas német . . .

Ekkor még csapatosan ültek lóra és gyűltek fegyver alá a szabad hajduk, csak Nyakó nevezetű hajdu volt tizenegy olyan, a ki fegyvert fogott a szabadság védelmére. Az öreg hajdu, az Alexander Nyakó a huszártrombitához kapott kedvet.

Hatalmas tüdejével még az ágyuk bőmböleése közben, az ezernyi vágató mének dobogó, földrengető zaja között, fuvó szélvihar ellenében is úgy kifujta az áttakra a jelt a vekony nyaku kürtből, hogy a Nikolausz huszárok fehér bajusza vén trombitása is megirigyelte a tüdejét és mértföldr: lehetett hallani ezt a rémletes erejű erczhangot, a melyre a huszár százával vágatott a gyilkos lovassági viadalba.

Ezen zengő kürtjel mellett kaszabolták a németet a Bocskay huszárok, s nekik trombitált a hosszú nyaku kürtből Nyakó hajdu, ki oly nagy dicsőségre emelkedett, tudatlan fiatal hajdu léte, ami még a Nikolausz huszárok sodrott baj zu öreg regiment trombitása sem érhetett el. Nyakó hajdu Klapka tábornok a maga szogálatára rendelte, mint ordináncz trombitát és már ekkor, mint őrmestert tisztelte a többi hajduhuszár Nyakó Sándort, aki fiatal katoná létere szörnyen kíváncsi volt és mikor a gyilkos golyózáporban fellovagolt szép Klapka tábornok a dombra, az együgyű hajdu is utána ugratta kesely lovát. Reá szolt a generális:

— Ejnye te ebadta hajdu, mit lábatlankodol itt. Nem látod, hogy ide ló a német, mert ugyan hullott a földre a sok szegény vére magyar. Ha majd oszt meglőnek, ki trombitál nekem . . .

Nyakó hajdu, a trombitás, duzzogva viszszalovagolt a domb mögé. Ilyen ember volt Klapka generalis, a maga életét száz halálnak kitette, hanem aki hozzája tartozott, kímélte a katonát.

Komáromból aztán, mikor a becsületes kapituláció után kihuzódott az utolsó magyar sereg, hajdu czimboráival busan, gya/oz indult hazafelé Nyakó hajdu, Szép kesely lovát a német kötötte be az istállóba. Soha ilyen felfordult világot. Lovon indultak el a gyönyörű hajduföldről a hajduk, most obsitos bakancsos módjára gyalog kellett nekik haza poroszkálni. A komáromi czédula ugyan szabadította a német zászló alól szegénykéket. Amde a Nyakó katonatarisznyájában volt két rózsás csövű tiszti pisztoly, aranyozott cziradás remek fegyverek. Valanely csatában egy levágott vasas német tiszttől örökölte Nyakó hajdu. Azonban az örködő cseréparok ezt a két rózsás csövű pisztolyt kikeresték a kenyértarisznyából. — Harci trombitáját is csak úgy menthette meg hogy azt a pantallérba kötött huszarköpenyébe rejtette el Nyakó.

Ma is őrizgeti ezt a régi módi, hosszú nyaku huszártrombitát. A trombita ércze horpadozott, de megöregedett a fúrge Nyakó hajdu is. Göresös tölgyfa botra támaszkodva biczékel. Irhás birkabőr bundája lenyomja a vállát, súlyos birkabőr kucsmas feje, a ránczos, kedves öreg arca előre hajlik. Sőt olysomorú hírek szállonganak fölére, hogy a régi homlokvágás következtében szemére hályog ereszkedett. Kis unokái vezetgetik az öreg kerges hajdu huszárt a Klapka trombitását.

Az öreg trombitás utoljára Aradon találkozott tábornokával, Klapka generalissal a ki a vén szürke emberben felismerte az egykori kemény trombitás őrmestert. Parolázott vele és majdnem sirva fakadt a jó tábornok ott a tizenharmak szobra mellett. Mondta:

— Bizony fiam, Nyakó Sándor, nagyot fordult a világ. Ki hitte volna. Hát ti hajduk hogy vagytok ott Nánáson? . . .

Az öreg Nyakó hajdu borzas, fehér bajuszára, mint a lassu ösi eső, pergendezett a forró könnyesepp. Erdes kezével, mint szerelmes legény a fehérbőrű kedves leány arcát, olyan szeretettel, olyan gyöngéden simogatta végig a régi horpadt huszártrombitát. Söhajtott az öreg:

— Drága jószág ez nekem! . . . Régi, nagyon régi történet. — Talán.

mesének is tetszik az egész. Ez a súlyos birakbőr kucsás, félig vak bajdu, ezen a hosszszunyaku trombitán rémletes szép nótákat tudott fújni a Klapka tábornok deli huszárainak.

Hegyen, erdőn keresztül harsant ennek a trombitának a hangja, mikor bögött az ágyu nyihogott a paripa, lobogott a mente és a halál kaszájaként suhogott a huszárok kardja. . . Azt hiszem, ilyenkor hangzott föl az a szörnyű csatakiáltás:

— Rajta! Rajta! A melynek hallatára a hideg kilelte a vasasnémetet és menten nyallá vált a jámbor svájliszér.

Társaságban lehetlenné

válk gyakran sok ember saját tudtán kívül szájának rossz szaga miatt, melyet elhanyagolt és ennek következtében megrömlött fogak idéznekkel. Pedig oly könnyű dolog a baj ellen biztosan védekezni, csak a Kosmin-szájvizet kell szabályszerűen használnunk, amely fertőtlenítő hatásával minden rossz szagnak eljéet veszi. Kosmin az első és egyetlen szájviz, amely, nem mint a többiek, azzal orvosolja a bajt, hogy erős illattal a szagot rövid időre érezhetlenné teszi hanem megakadályozza az okot a szájnak elrothadását anélkül, hogy a fogakat vagy nyákhártyákat a legkevesebbe is megtámadná.

Egy palack, mely sokáig eltart, 1 frt, kapható a gyógyszerárakban, jobb drogua- és illatszertüzletekben. Vezérképviselőség: E. Sziwan, Bécs, IX., Mülner-gasse. 3.

Nagybani raktár Budapesten, Török Józsefnél.

IRODALOM.

Karácsonyfára való Az «En Ujságom» is, a legszebb, legkedvesebb gyermekap. Szerkesztője Pósa bacst, a kit a legjelesebb magyar írók támogatnak ennek a kedves ujságnak a megírásában. Az En Ujságom minden száma versekkel, elbeszélésekkel, mesékkel mulattatva oktató apróságokkal van tele, állandó öröme a magyar gyermekvilágok. Minden vasárnap reggel beköszönt az ő kis olvasóhoz, kik szeretettel várják az ő barátjuka, tanítójuka. A karácsonyi szám különösen gazdag tartalommal jelenik meg s minden új előfizető ingyen kapja, még pedig elég korán, hogy a karácsonyfára kerülhesen. — Negyedévre csak 1 frt, tehát olcsóbb is, mint a sok törékeny játék csecseb-cse. Megrendések postautalványon Az «En Ujságom» kiadóhivatalához Budapesten, Andrassy-ut 10. sz. intézendők.

Ünnep. Ünnepe az a fiatal leányokak, mikor hetenkint vasárnap megkapja az ő szép lapját, a «Magyar Leányok»-at, melyet Tutsek Anna nagy gondnal szerkeszt. A magyar lányvilág lapja ez a szó legszorosabb értelmében; minden sora, minden betűje az ő számára íródik. Minden számban egy-két folytatásos regényt, több elbeszélést, verset, hasznos tanulókat és sok művészi képet közöl, melyeket a legelkelőbb írók írnak. A karácsonyi szám kiválóan szép lesz. Eltekintve attól, hogy körülbelül kétakkora terjedelmű lesz, mint a rendes számok, gyönyörű műmelékletet ad, mely minden leányszobának kedves díszül fog szolgálni. A karácsonyi számot minden új előfizető ingyen kapja, még pedig két nappal az ünnep előtt, hogy ezt a gyönyörű ünnepi számot is a karácsonyfára tehesük. Karácsonyra igazán nem adhatunk kedvesebb, tartósabb ajándékot a leánynak, mintha megrendeljük számára a Tutsek Anna szép ujságját, negyedévre csak 1 frt 50 kr. Olyan csekély összeg ez, hogy nem is szabad hiányozni egy házból sem, a hol serdülebb leányok vannak. — Kiadóhivatal Budapesten, Andrassy-ut 10. sz.

Uj idők karácsonya. A művelt magyar családoknak ez a kedvet heliappa január elsején kezdi meg hatodik évfolyamat, mely változatos tartalom, gazdagság és érdekesség

tekintetében még felülmúlja majd az eddigieket. Minden számban két regényfolytatás van, továbbá novella, költemény, ismeretterjesztő czikk és számos apróság a művészet, irodalom, társadalmi rajz és historiai anekdota köréből. Képei díszesek, művészi kivitelűek és tulnyomó részben aktuálisok. Az «Uj Idők» munkatársa minden neves magyar író; a szerkesztőség élén Herczeg Ferenc áll, ki regényt, novellát és társadalmi cikkeket ír, továbbá Horkayné csevegéseit, melyek valóságos specialitásai a szellemes causeriának. Állandó es belső munkatársak: Lyka Károly, Malonyai Dezső, Sebők Zsigmond, Pósa Lajos és Tábori Róbert (helyettes szerkesztő). Különösen szép és gazdag lesz a karácsonyi szám, mely az ünnephez méltóan, ünnepi tartalommal és díszben jelenik meg s minden új előfizető ingyen kapja. Ez a szám karácsony előtt két nappal jelenik meg s így szívesen látott s kedves karácsonyi ajándékot adhatunk az Uj Idők-nek negyedévre való előfizetésével. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 2 forint. Előfizetni a kiadóhivatal utján (Andrassy-ut 10.), mely kívánja ingyen küld mutatványszámot.

Sándor Mátyás. Verne Gyula munkáinak képes magyar kiadásában most kerültek ki a 148-153. sz. füzetek a Franklin-Társulattól. Egy bennünket közelebből érdeklő regénynek, a Sándor Mátyás-nak befejező részét tartalmazzák e füzetek. A magyar tárgyú műrendkívül vonzó meséjével, Sándor Mátyás kalandjainak lehiúcselő voltával kapja meg érdeklődésünket. A fordítás jó magyar prózája csak kelemesebbé teszi a munkát, melyet az eredeti francia kiadás illusztrációi díszítenek. Egy-egy füzet ára 20 kr. Az egyes regények külön-külön is kaphatók, de megszerezhetők több füzetre való előfizetéssel is a kiadónál (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Budapesti gabonatözsde.

decz. 12.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

Bursa	kilós	Ár 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági	76	7.65	7.80	80	08.20	08.20
	77	7.75	7.90	81	08.30	08.25
	78	07.95	08.10	82	—	—
Fiszavidéki	79	08.00	08.20	—	08.20	08.20
	76	7.65	7.80	80	08.30	08.25
	77	8.75	7.90	81	—	—
Pestvidéki	78	08.95	08.10	82	08.20	08.15
	79	08.00	08.20	—	—	20
	79	7.60	7.75	80	08.15	—
Fehérmegyei	76	7.70	7.85	81	08.25	00.15
	78	7.90	8.05	82	8.15	00.20
	79	07.95	08.15	—	8.25	—
Bácskai	76	7.05	07.75	80	00.	—
	77	7.70	7.85	81	00.00	00.
	78	8.90	08.05	82	—	00.
Északmag.	79	8.95	08.15	—	—	—
	78	8.80	8.0	80	—	—
	79	0.95	8.10	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rzs elsőrendű	uj 70-72	6.15 6.25
» másodrendű	»	6.00 6.10
Árpa takarmánynak	60-62	5.80 6.90
» égetni való	62-64	5.55 5.75
» serfőzdei	64-66	6.25 9.60
Zab	39-41	5.35 5.45
Tengeri bánsági	uj	5.00 5.30
» más nemű	»	5.30 5.40
Repce bánsági	»	11.60 12.10
Köles	»	5.30 5.60

Sortés vásár.

Kőbányai sertéspiact. decz. 11. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli 40-41 kr. Közép pntint 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban) Fiatal közép (paronként 251-320 kg. 42-43 kr. Fiatal könnyű paronként 250 kg. sulyban 43 1/2-44 krig. Szerbiai: Nehéz pntint 260 kg. sulyban 41 1/2-42 krig.

Sertéslétszám: 1899. évi decz. hó 9. napján volt készlet 24926 darab, decz. 10. felhajtattott 1082 drb, 1899 decz. 10-en elszállított 1187 db. 11-ára maradt 24821 db. A hizott sertésüzlet irányzata lanyha.

Nyilt-tér.

Az ezredéves kiállítás orvosi juryje a **FERENCZ JOZSEF** keserű viznek valamennyi hasonnemű viz között, egyedül ítélte a Nagy Mille-niumi Érmét, továbbá egyedül tiszteltetett meg Ő Felsége által egy legmagasabb kitüntetéssel. A Ferencz József keserű vizből mint rendszeres adag egy boros pohárral reggel éhgyomorra véve elégséges.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december 11-ől kezdve

Női ruhaszöveteket,

mosó vellezeket,

Atlas-Satin és batistokat,

Szöngégeket, függönyöket

tetemesen leszállított áron árusítunk el.

7 mtr Loden szövet	1 frt 19 kr.
7 " Divat szövet	1 " 90 "
7 " sima divat szövet	2 " 20 "
5 " 120 c/m. Divat szövet	2 " 50 "
5 " 120 " női ruhaszövet	3 " — "
5 " 120 " " " "	3 " 50 "

karácsonyi és ujévi ajándéul

legjobban ajánlhatók.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsater.

A védjegyre tessék vigyazni!

Máriazell

gyomorcseppek

nagyszerűen hatnak **gyomor bajoknál,** nélkülözhetetlen és általában ismeretes házi és nepszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfútság, savanyu felbűffogés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyalkakiválasztás, sárgaság, undor és hanyas, gyomorgörccs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfajásnál, a menyiben ez a gyomortól származott gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, gilliszták, májbajok és hámorhoikáknál.

Említett bajoknál **MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK** évek óta kitűnőeknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum «König von Ungarn» Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerértára Budapest, Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihalovits István, Dr. Rótschnek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél. **Dioszegén:** Vaday Ignác, **Ér Mihályfalván:** Mátray István. **Hadházon:** Farkas Ödön. **Kabán:** Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

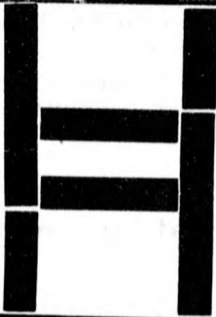
kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimké.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.